

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiececane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

**Din cauza s. sărbători „Înălțarea
Domnului“ Nrul proesim va apăre Săm-
bătă în 20 Maiu v.**

Nr. 3437 Scol.

Notificare oficială.

După cum notifică o comunicare a inspectorului regesc de școle al comitatului Sibiu dto 16 Maiu a. c. Nr. 378, la preparandia de stat din Székely-Keresztur se vor ține esamenile de calificățiune în limba maghiară pentru învățatori la 27 și 28 Iuniu a. c. st. n.

În înțelesul articolului de lege XVIII din 1879, § 3, învățatorii, cari au intrat în funcțiune dela 1872 precum și aceia, cari și-au procurat testimoniu de calificățiune între anii 1872—1881 sunt datori a se provede cu diplomă și din limba maghiară, căci altcum nu mai pot funcționa ca învățatori.

Având în vedere aceste dispozițiuni ale citatului articol de lege, prin acesta se provăcă toți acei învățatori aplicați în funcțiune cu 1872 începând, cari până acuma încă nu s'au provedut cu diplomă din limba maghiară, ca să se supună esamenului de calificățiune înaintea comisiei instituite la preparandia de stat din Székely Keresztur pe terminul de 27 și 28 Iuniu nou a. c.

Cererile pentru admitere la facerea acestui esamen se vor adresa la inspectorii regii de școle ai comitatelor, la cari aparțin respectivii învățatori până inclusive la 15 Iuniu nou a. c. instruite cu carte de botez, testimoniu dela comitetul parochial despre funcționarea ca învățatoriu, testimoniu de calificățiune dela consistoriul archidiececan, eventual și alte documente recomandătoare.

Sibiu, din ședința consistoriului archidiececan, ca senat scolariu, ținută la 11 Maiu, 1889.

Nicolau Popea m. p.,

archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiu, 15 Maiu.

E rău, când omul câte odată trebuie să spună adevărul în forma sa crudă, mai ales când țiaristul împins de principiile, de a propovedui adevărul, trebuie să o facă acesta.

Vom să ne ocupăm la acest loc de un rău general la noi, de un indiferentism, care a cuprins tocmai pe aceia, cari ar trebui să fie mai activi, a cu-

prins o sémă de învățatori și preoți de ai nostri în paguba reputățiunei bune, la care trebuie să țină ómenii fórte mult.

Dilele aceste am publicat o corespondință din Brad, în care corespondentul nostru ne scrie, că adunarea învățatorilor a fost slab cercetată și că mulți din cei ce au absentat dela adunare se pot vedea în țări de tég de săptămână prin Brad.

Nu avem cuvânt să tragem la îndoală adevărul celor espuse, și nu avem cuvânt, când corespondentul nostru este un bărbat fórte zelos și activ și-l dóre inima, când vede, că se molipsesce societatea inteliginții noastre de o atare nepăsare pécătósă.

Când constatăm deci, că acest rău începe a se generalisá, este datoriată noastră de publicisti, că se nu ne oprim numai la constatarea rëului, ci se ni suim a străbate și mai afund în secretul cauzelor, ce produc acest rău, și care se trage ca un fir negru mai în tóte întreprinderile noastre românesci, pe tóte terenele vieții publice.

O parte din inteligința dela sate, preoții și învățatorii nostri nu au în familia lor aceea ce trebuie să se ofere familia — hrana sufletescă, și aceea o caută la orașe — în primii ani cu trebă și fără trebă, ce cu timpul devine în obicei și în urmă patimal.

Cercetările tégurilor de săptămână devin păgubiciose pentru inteligentul român, fie el preot, învățatoriu ori notariu, și din ce vei vedea pe cineva mai des la oraș, din ce trebuie să presupuni, că omul nu se ocupă în o direcțiune bună, și nu are acasă mulțămirea aceea, pe care o reclamă trebuințele lui sufletesci.

Să abstragem dela timpul perdut, care încă e bani, dar călătorile și convenirile aceste costă mult mai mult decât și-ar inchipu cineva, de unde urmază, că familia încă se negligă de cătră capul ei, ér capul însuși, făcând cunosință cu sërăcia, devine desperat și pe urmă casa numai e pentru el raiul acela pământesc, cum și l'a inchipuit în junețele sale, ci un iad; țiarele și cărțile de lectură nu mai stau pe masa lui de scris, omul se rusticesce; devine sémén cu cei ce nu au fost în veci la școle, și cel mult prin esterior de se mai deosebesce de țérani.

Étă deci un isvor al sërăciei, al nepăsării pentru tóte întreprinderile publice, și cu acest rău trebuie să ne facem sémă.

Trbuie să consultăm pe tinerii nostri, ca să caute a creá atari familii, cari să le mulțămescă și trebuințele sufletesci, să caute soție, cu care să póta conversá în órele de recreațiune și care să lucre și cetescă alătura cu soțul ei în sêrile cele lungi de érnă, ca așa să nu fie silit a le petrece acele în întruniri păgubiciose.

Până acum a fost mai puțin posibil de a-și afia ómenii inteliginții atari soții, dar să sperăm, că școla Asociațiunei noastre și în direcțiunea acésta va reformá întreg modul de traiu al inteliginții noastre sătesci, încât lectura și gustul de cetit în familia va reținé pe mulți bărbați de a umblá prin téguri cu trebă și fără trebă, spesând banii prin birturi și lăsând casa lipsită de cele mai necesarii. Familia inteliginții noastre trebuie pusă pe base mai morali ca cum e ađi, unde bărbatul are creștere, așa dicend órașănescă și soția nu a eșit din sat afară. Disharmonia acésta nu póte fi nici decât folositoare, ea e capul a lor multe neajunsuri.

Elementele sunt prea neomogene, nu se pot asimilá cum trebuie, și lasă urme adénci și în următori, cari au o influință decisivă asupra caracterului lor, asupra vieții lor.

Și nimenea nu are necesitate mai mare ca tocmai preotul și învățatoriu nostru să țină o casă, în care moralitatea și bunele obiceiuri să fie de model pentru toți sătenii.

Índată ce intră disharmonia în atare casă, predica preotului se lovesce de sténci ér nu de inimi, cari se acceptesce, ce li se spune de pe amvon.

Dar în fine nu perde numai familia respectivă, ci o familiá destrăbălată e o fatalitate pentru întreaga biserică și pentru națiune chiar; e de ajuns ca în fie-care cerc să fie 3—4 familii de aceste, ca să molipsescă și pe alții și să se generaliseze rëul în paguba némului nostru.

Am trebuit să constatăm acest rău — și nu vom încetá de al combate în colónele țiarului nostru, care și în direcțiunea acésta crede a fi numai de folos, dacă lucră.

Revista politică.

Sesiunea delegațiunilor preocupă cercurile parlamentare ale monarhiei noastre. În timpul conferințelor ministeriale comune din Viena s'a plănuit terminul convocării delegațiunilor pe 12 Iuniu și până în țările acestea se credea, că acest termin va și rămâné stabilit pe deplin.

După împregiurările actuale, judecând însă, intențiunea conferințelor ministeriale în privința terminului abia se va puté realisá. Desbaterile speciale ale bugetului în dieta ungară se trăgăneză cu mult mai mult de cât cum se credea. Bugetul ministrului de instrucțiune încă nici acum nu e votat, cu tóte că desbaterile s'au început încă de o săptămână.

După acest buget mai urmază al ministrului de iustiție și de honveđi, acestor capitolu bugetare

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriá.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

Manuscriptul II.

(Urmare.)

Cuvânt al St. Athanasiu cel mare pentru Melchisedec list. 98.
Pentru Ioan episcopul Ierusalimului cu Epifanie „ 100.
Pentru un Zatornic, cum i-au descoperit Dumneșeu pentru cei ce iau daruri „ 102.
Pentru Daniil Călugărul cel clevețit că trăsesce în fără de legi „ 103.
Pentru o muiare, ce și-a junghiat 2 copii ai ei „ 104.
Pentru Malch Călugărul, cel robit de Sarachini „ 105.
Pentru cel ce n'au poffit avuție, ci pe Dumneșeu „ 107.
Pentru Ilie Postnicul, cum au biruit póftele „ 108.
Pentru Daniil Călugărul, cum au înviat pe un om ucis „ 108.

Pentru smerenia, care biruesce pe diavolul list. 109.
Pentru Ioan Postnic, care vrea diavolul să-l plătescă cu cuminecătura „ 109.
Pentru Cassian episcopul „ 110.
Pentru Mihail Călugărul „ 111.
Pentru o muiare dată în seama prea sfintei Mariei Maicii lui Dumneșeu „ 111.
Pentru 3 călugări, ce s'au dus să secere „ 112.
Ascultarea sfântului Ioan colora „ 113.
Pentru un călugăr ce fugia din mănăstiri „ 114.
Pentru un Pustnic ce au greșit și ér s'au pocăit „ 115.
Pentru părintele Daniil „ 116.
Pentru pricirea Sfântului Petru cu Simon Vrăjitoriul „ 117.
Pentru doi vecini ce păđia bine biserică „ 119.
Pentru 3 cete de călugări „ 119.
Pentru pocăință „ 119.
Pentru un călugăr, ce au căđut în fără de legi. „ 120.
Pentru un ucenic, ce au fugit dela starețul seu „ 120.
Pentru milostenie, că scóte din tóte primejdiile „ 121.
Pentru un diacon, ce au căđut în fără de legi i „ 122.

Pentru ascultare și pentru cel ce au biruit pe vrăj-. „ 123.
Pentru Sozomon milostivul list. 124.
Pentru Chyriac tâlhariul „ 125.
Minunea St. Georgie spre un tinér mușcat de o nopércă „ 126.
Pentru Sfântul Andreiu, cum s'au făcut nebun pentru Chs „ 127.
Pentru icóna Domnului Chs ce o au batjocorit jidovii, și junghindu-o au curs sânge „ 131.
Viața sfinților Apostoli șaptezeci „ 132.
Pentru Ioan grădinariul cel milostiv „ 135.
Pentru un călugăr prilostit de draci în peșteră „ 136.
Din prolog am scris de aci înainte:
Pentru doi călugări „ 138.
Viața Sfântului Marco, care au viețuit în muntele Ethiopei „ 139.
Pentru Sfântul Pavel Prostul „ 146.
Cuvânt pentru starețul Serapion „ 148.
Cuvânt pentru pocăința pécătoșilor „ 150.
Cuvânt cum aduce diavolul pacoste sfinților, și pentru Avva Theodor „ 152.
Viața sfântului Macarie Rîmleanul „ 153.

(Va urma).

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ziaru beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 și a luni în numeri câte de 2—3 côle cu ilustrațiuni frumoșe; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrale ș. a.; — mai departe tractează cestiuni literare și științifice cu reflecșiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a românilor de pretutindenă, precum și a celorlalte populațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivișilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plățibili și în bilete de bancă ori marce postale.

„Prețul Român.“ Ziaru bisericesc, scolaric și literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ côle; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoșilor mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sêrbători și diverse ocașuni, mai ales funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literari; și în urmă țot soiul de amênunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericescă, scolarică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plățibili și în bilete de bancă ori marce postale.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea exemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op. complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scôlă, sau învățături pentru popor, culese din ziarul unui scolaru de Dr. Georgiu Popa. — Opu acesta, pentru povățuirile lui valorôse, are sê ocupe un loc de frunte în bibliotecile nôstre populare. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ziaru de scôlă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scôlei populare superiôre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scôlă. În acest ziaru se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scôlă cât și afară de scôlă: o colecție bogată de diferite povățuiri primite dela învățătorul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sê nu lipsescă din nici o bibliotecă populară românească. Opu cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novellă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novellă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novellă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novellă originală. — Continuarea novelei: „Idealul perdut“ — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novellă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novellă populară de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoșelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebuie sê se însôre. Novellă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novellă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicôra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și vioarele, poesii populare culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrôsa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătenui Român. Cartea III. IV. cuprind materii fôrte interesante și amuzante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fôrte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colectă de rețete din economie, industrie, comerț și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scôlele populare de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borogovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbii române pentru scôlele populare în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnaziul din Năsêud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în scôla populară pentru învățători și preparanși. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tôte sêrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 côle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât sê fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învățat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valôre literară. Noul tom de predici întrece încă tôte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — având o notiță istorică la fie-eare sêrbătoare, — care arêta timpul întroducerei, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sêrbătoare. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de môrte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 côle cuprinde: 8 cuvântări acomodade pentru ori-ce casuri ordinare de môrte, 4 pentru casuri ordinare de môrte întâmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însă mai speciali de môrte, 4 la înmormântarea ômenilor bêtrâni, 5 la înmormântarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de môrte speciali; — apoi pe mai bine de patru côle urmază o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muier, 2 — a muierii dela bărbat, 3 — a părintelui dela fi, 4 — mamei dela fi 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorii dela frați și surori, 7 — a nepoșilor dela moși, mōșe, bun, bune, străbun, străbune, 8 — a nepoșilor dela unchi și mătușe, 9 — dela nêmuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela conșoși de aceeași ocupațiune, 11 — dela binefăcători, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrale și iertăciuni lucrute amêsurat tuturor cerințelor preoșimii fungente la casuri funebrale. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 côle 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau concordantele tradițiunei, în doué limbi — română și latină, tractează despre relațiunile și se estinde pe 22 côle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opu acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile străine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 côle 8° e fôrte acomodat ca premiu pentru cei ce absolvă scôla populară, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catehetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catehetică și metodică în seminariul archidieceșan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catehetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reerate de relațiunile și lipsele băeșilor noștri, ér ceremoniile bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nôstră română. În note se arată și procederea, ce are sê o observe catechetul față cu discipulii sei. Acesta scriere are sê fie un îndreptariu în mâna catechetilor, învățătorilor și a părinșilor la instrucțiunea religiôsă-morală, ce au sê o dea micilor băeși. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pôrta clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, având mai multe poesii în text, — esemplariu e 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți părintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnezeesca Liturghie, a celui dintru sânti părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele aceluși sânti părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fôrte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secșele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secșele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătoarei de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icône frumoșe. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esempl. 6 fl., 100 esempl. 10 fl. v. a.

[8] 14—50

A se adresă la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.